

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 24 marca 2015 r.

BKO-I-0941-2-9(10)-ECh-MPo/14
Łdz.634

Pan
Roman Szmyt
Prezes
Stowarzyszenia Wspierania
Edukacji i Rynku Pracy
ul. Wojska Polskiego 113
18-402 Łomża

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w dniach od 20 do 24 października 2014 r. w Stowarzyszeniu Wspierania Edukacji i Rynku Pracy (SWEiRP) z siedzibą w Łomży (18-402), ul. Wojska Polskiego 113 (KRS 0000071174). Miejscem kontroli była siedziba organizacji.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: Gospodarowanie środkami Funduszu Rozwoju Przedsiębiorczości przez podmioty, którym powierzono środki uzyskane na podstawie umowy pożyczki pomiędzy Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju, a Ministerstwem Pracy i Polityki Socjalnej w ramach realizacji projektu „Rozwój Małej Przedsiębiorczości TOR#10”
- okres objęty kontrolą: 2013 rok.

Kontrolę, na podstawie § 5 ust. 1 lit. f umowy z dnia 2 października 1997 r. zawartej pomiędzy Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej, a Stowarzyszeniem Wspierania Edukacji Ekonomicznej, Przedsiębiorczości i Rynku Pracy z siedzibą w Łomży, przeprowadzili Ewa Chowicka, radca ministra w Biurze Kontroli w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej

i Marcin Powęzka, główny specjalista w Biurze Kontroli w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, na podstawie upoważnień nr: BKO-IV-0150-139-KW/14 i BKO-IV-0150-140-KW/14 z dn. 8.10.2014 r.).

W związku z ustaleniami wynikającymi z przeprowadzonych czynności kontrolnych, analizy przekazanych przez Stowarzyszenie dokumentów i przedstawionych wyjaśnień odstąpiono od wydania oceny sposobu gospodarowania w 2013 r. przez Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rynku Pracy z siedzibą w Łomży, środkami powierzonymi na podstawie ww. umowy.

Odstąpienie od wydania oceny wynika z tego, że w 2013 r. Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości (FRP) w Łomży nie istniał. W związku z deklarowanym brakiem dokumentacji w zakresie FRP, Stowarzyszenie nie przedłożyło jej do kontroli. Ponadto, nie stwierdzono faktu wystąpienia nowych okoliczności, które dezaktualizowałyby ustalenia dokonane w trakcie wcześniejszych kontroli, opisanych w dalszej części Projektu wystąpienia pokontrolnego.

Organizacja wyjaśniła, że okoliczności związane z zakończeniem funkcjonowania FRP zostały przedstawione i udokumentowane w trakcie kontroli Biura Kontroli MPiPS w 2009 r. oraz kontroli Urzędu Kontroli Skarbowej (UKS) w Białymstoku w 2011 r.¹ oraz, że dokumenty te znajdują się w MPiPS.

Niemniej, na potwierdzenie wyjaśnień przedłożono kontrolującym dokumenty pokontrolne z ww. kontroli.² Z wyjaśnień oraz ww. dokumentów wynika, że od 2007 r. organizacja nie udzielała pożyczek i fundusz uległ likwidacji, a powody zostały przedstawione podczas kontroli MPiPS oraz UKS i znalazły swoje odzwierciedlenie w dokumentach pokontrolnych. Prezes organizacji wyjaśnił, że od czasu przeprowadzenia tych kontroli stan się nie zmienił.

Z dokumentów pokontrolnych powstałych w wyniku ww. kontroli³ wynikało m.in., co następuje.

1. Kontrola przeprowadzona przez MPiPS w terminie od 30 listopada do 4 grudnia 2009 r.:

Kontrola wykazała, że MPiPS dokonało jedynie przelewu środków I transzy w wysokości 168.902,14 zł (równowartość 50.000 USD), którą powiększyła kwota 2.517,86 zł uzyskana tytułem odsetek z 3-dniowej lokaty bankowej, dając łączną kwotę

¹ Pismo Zespołu kontrolnego z dn. 21.10.2014 r.; Pismo Stowarzyszenia z dn. 22.10.2014 r.

² Protokół kontroli MPiPS przeprowadzonej w Stowarzyszeniu podpisany w dn. 10.12.2009 r.; Wystąpienie pokontrolne MPiPS z dn. 26.01.2010 r.; Wyniki kontroli UKS w Białymstoku znak: UKS 2091/W1P1B/42/4/11/24/023 z dn. 30.09.2011 r. i UKS 2091/W1P1B/42/5/11/8/023 z dn. 30.09.2011 r.

³ Jak wyżej.

171.420 zł. Z kwoty tej do dnia 9.12.1997 r. FRP przyznał i wypłacił 5 pożyczek na łączną kwotę 170.000,- zł. Prezes Stowarzyszenia wskazał na fakt niewypłacenia przez MPiPS drugiej raty środków FRP. W związku z tym działalność Funduszu ograniczyła się do kwoty o połowę mniejszej aniżeli przewidywała umowa, tzn. nie było środków finansowych zabezpieczających ponoszone koszty operacyjne działalności Funduszu. Stan taki nie pozwalał na realizację obowiązków wynikających z umowy lub Regulaminu takich jak: zatrudnienie specjalisty finansowo-pożyczkowego i dyrektora Funduszu, prowadzenie wizji lokalnych u pożyczkobiorców, opłacenie biegłego rewidenta, ponoszenia kosztów sądowych związanych z egzekucją należności przeterminowanych. Czynności obsługi Funduszu wykonywali pracownicy Stowarzyszenia poza zakresem swoich obowiązków.

W maju 2001 r., w uzgodnieniu z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Stowarzyszenie w Łomży przejęło środki trwałe oraz finansowe związane z realizacją programu TOR#10, który był realizowany przez Stowarzyszenie Promocji Przedsiębiorczości w Białymstoku (SPP w Białymstoku). Ponadto, Stowarzyszenie w Łomży przejęło także zobowiązania SPP w Białymstoku (m.in. kredytowe i roszczenia pracownicze) w następujących kwotach:

- 129.139,15 zł – zaksięgowaną na koncie FRP,
- 73.256,17 zł – zobowiązania należne od kredytobiorców z Białegostoku.

Ponadto, umowa wyznaczyła SWEiRP na likwidatora SPP w Białymstoku. Z chwilą przejęcia zobowiązań SPP w Białymstoku SWEiRP prowadziło łączną księgowość dla obydwu projektów.

W trakcie likwidacji wyszło na jaw wiele innych zobowiązań SPP w Białymstoku, które na etapie podpisywania umowy były ukryte, a które SWEiRP spłacił w celu umożliwienia przejęcia środków FRP oraz z tytułu pełnienia funkcji likwidatora. Stowarzyszenie w Łomży spłaciło w latach 2001-2002 ok. 130.000,- zł.

Dodatkowo Prezes SPP w Białymstoku pozwał Stowarzyszenie z Łomży do sądu pracy o wypłatę zaległych wynagrodzeń. Zgodnie z wyrokiem Stowarzyszenie w Łomży, jako prawny następca Stowarzyszenia białostockiego, zostało zobligowane do wypłacenia byłemu Prezesowi SPP w Białymstoku zaległe wynagrodzenie. Z tego tytułu komornik sądowy zajął rachunek bankowy SWEiRP na kwotę 31.355,83 zł i w dniu 12.12.2003 r. zakończył postępowanie egzekucyjne, ponieważ całe roszczenie zostało zaspokojone. Jak wyjaśnił wówczas Prezes SWEiRP na apelację od niekorzystnego wyroku nie pozwoliła zła sytuacja finansowa Stowarzyszenia związana z przejmowaniem białostockiego stowarzyszenia.

Z podpisanego obustronnie protokołu kontroli MPiPS wynikało, że według stanu na dzień 3.12.2009 r. łączna wartość FRP wyniosła 483.905,14 zł, w tym:

- poniesione i zaksięgowane w koszty nakłady na realizację umowy zgodnie z decyzją MPiPS DPR/0771/III/S/TN (zobowiązania) – 133.591,88 zł;
- pozostająca na rozrachunkach kwota – 92.747,59 zł (tj. kwota pozostająca na rozrachunkach z nieistniejącym SPP w Białymstoku, „wynikająca z: egzekucji komorniczych z ZUS, komornika sądowego, spłaty kredytu zaciągniętego przez SPP pod zastaw środków FRP oraz wpłat własnych w celu realizacji zobowiązań”;
- kredyty nie spłacone - 77.091,20 zł;
- strata na Funduszu – 105.704,36 zł;
- różnica 74.842,11 zł.

W 2004 r. SWEiRP podjęło decyzję, że przeznaczy „środki uzyskane z FRP na rozwój Stowarzyszenia” i przelało pozostałe środki na swój rachunek podstawowy jako środki własne Stowarzyszenia (tak jak w przypadku sprzętu przekazanego przez Ministerstwo w formie darowizny). Tym samym rachunek bankowy FRP stał się w tym momencie rachunkiem pomocniczym SWEiRP.

W związku z ustaleniami tej kontroli w Wystąpieniu pokontrolnym zalecono przeprowadzenie audytu finansowego przez uprawnioną jednostkę w celu wiarygodnego zbadania:

- sprawozdań finansowych obydwu Funduszy od daty przejęcia, tj. od 2001 roku, aktywów FRP w Białymstoku, spisanie i zabezpieczenie wszystkich dokumentów związanych z przejęciem FRP w Białymstoku celem udostępnienia w trakcie przeprowadzania audytu;
- prawidłowości zawartych umów pożyczkowych i ich zgodności z obowiązującym Regulaminem;
- terminowości spłat pożyczek, a także zasadności spisania w straty niespłaconych pożyczek i w rezultacie dokonanie przez audytorów na zlecenie Stowarzyszenia analizy stanu Funduszu i gospodarki środkami zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym prawidłowości prowadzenia rachunku bankowego, a także wskazania osób odpowiedzialnych za zaniedbania, czy faktów świadczących o popełnieniu przestępstwa.

2. Kontrola przeprowadzona przez UKS w Białymstoku w 2011 r.

Protokół z kontroli UKS dot. celowości i zgodności z prawem gospodarowania środkami publicznymi w 2009 r.⁴ wykazał m.in. (UKS powołał się na wyjaśnienia Prezesa

⁴ Wyniki kontroli UKS w Białymstoku znak: UKS 2091/WIPiB/42/4/11/24/023 z dn. 30.09.2011 r., pkt 4.

SWEiRP i analizę zapisów konta 802-1 na dzień 31.12.2009 r.), że łączne koszty poniesione przez SWEiRP związane z likwidacją SPP w Białymstoku wyniosły około 200.000,- zł oraz, że stan Funduszu wynosił 483.905,14 zł, w tym:

- 171.420,- zł – kapitał początkowy FRP w Łomży wraz ze środkami z lokaty,
- 129.139,15 zł – środki przejęte z FRP w Białymstoku,
- 73.256,17 zł – zobowiązania pożyczkobiorców SPP z Białegostoku,
- 110.089,82 zł – odsetki od pożyczek.

W drugim protokole dot. gospodarowania środkami publicznymi w 2010 r.⁵ UKS potwierdził, że na dzień 31.12.2010 r. stan Funduszu wynosił 483.905,14 zł, stan środków Funduszu na rachunku bankowym wynosił 78,79 zł, a stan zadłużenia pożyczkobiorców nie uległ zmianie i wynosił łącznie 77.091,14 zł.

W trakcie czynności kontrolnych przeprowadzonych w m-cu października 2014 r. zwrócono się z prośbą o przedstawienie dokumentów finansowo-księgowych dotyczących środków FRP. Stowarzyszenie nie przedstawiło jednak dokumentacji, która w wyczerpujący sposób dawałaby odpowiedź na zagadnienia wskazane do badania w programie kontroli, a także na zapytania kontrolujących. W trakcie kontroli przedstawiono jedynie wyciąg z KRS, Statut Stowarzyszenia, dokumenty pokontrolne z kontroli przeprowadzonych przez MPiPS i UKS, wyjaśnienia Zarządu SWEiRP z dn. 22.10.2014 r. i 28.10.2014 r. oraz dokumenty związane z przebiegiem FRP na Fundusz własny Stowarzyszenia.

Organizacja wyjaśniła, że dokumenty finansowe przechowywane są zgodnie z ustawą o rachunkowości przez 5 lat.

Z udostępnionej przez SWEiRP dokumentacji i złożonych wyjaśnień wynikało, że od 2007 r. nie udzielano pożyczek. Ponadto, po zakończeniu kontroli UKS w Białymstoku, Zarząd Główny Stowarzyszenia podjął w dniu 17.10.2011 r. uchwałę o przebiegu środków FRP i Funduszu operacyjnego na Fundusz własny Stowarzyszenia.⁶ Uchwalono decyzję o przebiegu FRP na Fundusz własny Stowarzyszenia w łącznej kwocie 533.766,58 zł, tj.:

- 483.905,14 zł (stan FRP) w tym 75.699,02 zł niespłaconych pożyczek,
- 49.861,44 zł (fundusz operacyjny FRP).

⁵ Wyniki kontroli UKS w Białymstoku znak: UKS 2091/WIPiB/42/5/11/8/023 z dn. 30.09.2011 r., pkt 4.

⁶ Uchwała Zarządu Głównego Stowarzyszenia Wspierania Edukacji i Rynku Pracy w Łomży z dnia 17.10.2011 r.; Protokół z posiedzenia Zarządu Głównego Stowarzyszenia Wspierania Edukacji i Rynku Pracy w Łomży z dnia 17.10.2011 r.; Polecenie księgowania nr 73/12/PKR z dn. 31.12.2011 r.; Polecenie księgowania nr 74/12/PKR z dn. 31.12.2011 r.

Decyzję podjęto na podstawie następujących wniosków:

- nieuzasadnione ekonomicznie prowadzenie FRP;
- funkcjonowanie FRP ok. 14 lat, a „zgodnie z umową z MPiPS FRP miało być prowadzone co najmniej 5 lat”;
- przeksięgowanie należności na należności przeterminowane;
- w przypadku braku spłaty trzech pożyczek w ciągu 2-3 lat odpisać pożyczki jako nieściągalne i odpisać w straty Stowarzyszenia.

Kontrolujący zwrócili się również z prośbą o informację nt. sposobu realizacji zaleceń pokontrolnych, w tym w szczególności dotyczących przeprowadzenia audytu finansowego przez uprawnioną jednostkę, celem wiarygodnego zbadania sprawozdań finansowych FRP, prawidłowości zawartych umów pożyczkowych, terminowości spłat pożyczek i zasadności spisania w straty niespłaconych pożyczek. Stowarzyszenie wyjaśniło, że audyt FRP nie był przeprowadzony ze względu na wysokie koszty takiego badania, na które nie było stać organizacji.⁷

Natomiast, w odniesieniu do zalecenia wydanego przez UKS w Białymstoku, aby uzgodnić z MPiPS sposób rozliczenia środków finansowych związanych z realizacją umowy na utworzenie i prowadzenie Funduszu Rozwoju Przedsiębiorczości, Stowarzyszenie przekazało kopie trzech pism.⁸ Z pism tych wynikało m.in., że wykonując wnioski pokontrolne Stowarzyszenie wystąpiło do Ministra Pracy i Polityki Społecznej z wnioskiem o zakwalifikowanie środków FRP jako środki własne organizacji, a UKS w Białymstoku, który otrzymał pismo do wiadomości jako realizację wniosków pokontrolnych, nie żądał od organizacji żadnych innych wyjaśnień.

W 2012 r. Departament Funduszy w MPiPS wezwał Stowarzyszenie do rozliczenia działalności finansowej FRP oraz jej wyników za okres od początku działalności FRP z uwzględnieniem rozliczenia środków przejętych z FRP w Białymstoku.⁹ Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej nie otrzymało takiego rozliczenia. W wyjaśnieniach Stowarzyszenie wskazało na fakt, że „FRP w Łomży obecnie nie istnieje (...). Dokumenty finansowe przechowywane są zgodnie z ustawą o rachunkowości przez 5 lat.”¹⁰

⁷ Pismo Zespołu kontrolnego z dn. 21.10.2014 r.; Pismo Stowarzyszenia z dn. 22.10.2014 r.

⁸ Pismo Zespołu kontrolnego z dn. 23.10.2014 r.; Pismo Stowarzyszenia z dn. 28.10.2014 r. wraz z załącznikami (tj.: trzy pisma Stowarzyszenia: pismo nr 83/2011 z dn. 28.10.2011 r. do UKS w Białymstoku, pismo nr 84/2011 z dn. 28.10.2011 r. do Ministra Pracy i Polityki Społecznej, pismo z dn. 27.12.2010 r. do Departamentu Funduszy w MPiPS).

⁹ Pismo DF nr DF-II-0780-1/IW/2012 r. z dn. 19.01.2012 r.

¹⁰ Pismo Zespołu kontrolnego z dn. 21.10.2014 r. (pytanie XII); Pismo Stowarzyszenia z dn. 22.10.2014 r.

Mając na względzie powyższe, zalecam ustalenie z Departamentem Funduszy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej trybu, zakresu i terminu rozliczenia środków Funduszu Rozwoju Przedsiębiorczości.

Jednocześnie zwracam się o złożenie Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej informacji o sposobie wykonania zalecenia, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, w terminie 60 dni od dnia otrzymania niniejszego Wystąpienia pokontrolnego.

MINISTER
z up.
Iwona Zamojska
Dyrektor Generalny